

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

**ІННОВАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ, ЕКОНОМІКИ ТА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ ТА
ПРАГМАТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СОЦІУМУ**

**Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної
конференції**

22-23 травня 2025 р.

м. Кам'янець-Подільський, 2025 р.

Сергій Болотніков
здобувач третього рівня вищої освіти
Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна

ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПОСЕРЕДНЬОГО МЕТОДУ І ПРАКТИКИ МАЙНДФУЛНЕС У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Основна мета занять іноземної мови – навчити нею послуговуватися вільно та результативно. В ідеалі це спілкування має бути настільки ефективним, щоб учень міг думати іноземною мовою [2]. Цьому сприяють заняття з використанням практики майндфулнес [4], за якою уважність полегшує розуміння, аналіз та засвоєння інформації. Тому перед кожним уроком англійської мови варто робити вправи на уважність, які допоможуть зосередитися і використовувати час для вивчення мови більш ефективно. Крім того, важливо навчити учнів використовувати мову спонтанно, тобто настільки природньо, щоб процес говоріння не супроводжувався граматичним аналізом сказаного. Більшість методистів-практиків визнають, що словниковий запас учнів важливіший за знання граматики [1-3]. Це не означає, що надмірне використання граматичних вправ на уроці є недоцільним, їх варто вводити лише за умови, що вони суголосні з лексичною темою та є необхідним засобом для побудови складних висловлень. Граматичні вправи передбачають багаторазове повторення заданої схеми з метою формування навички, але варто переконатися, що повторення цієї схеми можливе в природних ситуаціях. Вони повинні бути різноманітними та короткотривалими, бо зазвичай такий вид завдань часто стомлює учнів, тому чим більша динаміка, чим більша варіативність завдань, чим більше реальних висловлень учнів, що стосуються їхнього реального життя, уподобань, думок чи звичаїв, тим краще для процесу навчання. Крім того, завдяки використанню практики майндфулнес у навчанні англійської мови можна досягти балансу емоційної рівноваги, навчитися мистецтву концентрації та розслаблення [4], а відтак навчитися боротися зі стресом, знизити нервову напругу та розвинути вміння заспокоюватися.

Важливо використовувати вправи на автоматизацію навички з метою закріплення синтаксичної структури так, щоб учень використовував її без роздумів на основі лінгвістичного рефлексу. Необхідно повторювати певну конструкцію, потім ту саму конструкцію, але трохи видозмінену (із заміною лише однієї мовної одиниці), а потім, після опанування конструкції, можна запропонувати наповнювати її різним лексичним змістом. Це може бути, наприклад, прослуховування мовного матеріалу, озвученого вчителем, окремого запису, а потім повторення щойно почутого. Іноді на заняттях також використовуються вправи, які передбачають хороше повторення з метою засвоєння певної лінгвальної структури. Уведення та закріплення нової конструкції вимагає тимчасової відмови від комунікативного підходу, оскільки йдеться про

ситуацію, у якій учителеві необхідно контролювати учня та прагнути до того, щоб його висловлення було правильним.

Схему введення мовних одиниць можна представити так: контекстуалізація; представлення заданої структури, (текст, діалог тощо); самостійне пояснення правил; автоматизація правила, тестування; самостійне продукування тексту. Відтак схема уроку може мати такий вигляд: мовна розминка, презентація нового матеріалу (діалог чи текст), презентація нової структури, автоматизація навички, продукування.

Вивчення граматичної теми «Множина іменників» можна запропонувати у межах лексичної теми «Їжа та напої»: *I eat eggs and oatmeal for breakfast*. У такий спосіб учитель створює природний комунікативний контекст, у якому переважно обговорюються з учнями комунікативно важливі аспекти, і саме тут учителеві варто ввести задану граматичну структуру, яку необхідно буде закріпити у процесі навчання. Можна розпочати з повторення лексики, бо це не перший урок курсу, це, скажімо, половина рівня А1. Учень спочатку, завдяти практиці зосередженості, згадує основні продукти харчування, потім групує їх за періодами вживання (сніданок, обід та вечеря, можливо перекус). Можна також запропонувати прослухати запис про те, що люди зазвичай люблять їсти на сніданок, обід чи вечерю. *What do you eat for breakfast? For breakfast I eat yoghurt and fruit or cereal with milk, and on Saturdays I have eggs. I drink coffee with milk and orange juice or tea with lemon. What kind of fruit do you like? I really like apples. Apples are very tasty. I also eat bananas and oranges, and of course strawberries in season. I like strawberries with cream and sugar. Oh yes. What do you eat for dinner? I eat soup for dinner. For example, tomato or mushroom soup and salad. I also eat fish or pasta with tomatoes. From time to time I only eat sandwiches. I drink water or juice. Only sandwiches? Yes. Sometimes I don't have time for dinner. I understand. What do you eat for dinner? For dinner I eat sandwiches and salad or pizza. From time to time I drink milk*. Учні спочатку слухають цей запис. Перше завдання може полягати в тому, щоб записати продукти, які вони чують, позначити ці продукти, розподілити їх за певними категоріями. Йдеться передовсім про глобальне розуміння контексту. Потім можна попросити проаналізувати цей текст, знайти слова вжиті у формі множини – таке завдання можна виконати без жодних проблем, використовуючи контекст. Крім того, учень уже знає форму однини, тому розуміння того, що означає ця нова форма, не повинно бути для нього проблемою. Такий дослідницький матеріал учні можуть використовувати для аналізу того, які правила утворення форм множини є в англійській мові, наприклад:

When a noun indicates one only, it is a singular noun. When a noun indicates more than one, it is plural. If you want to turn a singular noun to a plural one, you should add the ending -s: *shop – shops, week – weeks, cat – cats*.

5. If a nouns ends with -s, -ss, -sh, -ch, -o, -x, you must add -es: *bus – buses, potato – potatoes, fox – foxes* (Exception: *photo – photos*).

6. If a noun ends with -y, you should drop -y and add -ies: party – parties, baby – babies. But! With oy, uy, ay, ey you must add only -s: monkey – monkeys, boy – boys.
7. If a noun ends with -f or -fe, change into -ves: shelf – shelves, knife – knives.

І тільки після того, як учень сам або за допомогою вчителя вивів граматичне правило, можна запропонувати йому комунікативне завдання, наприклад, описати, що знаходиться на вулиці, на якій він проживає (магазини, будинки, лавки, дерева, діти тощо). Якщо продовжити вивчати тему «Їжа та напої», можна запропонувати укласти список покупок (використання форм однини і множини, наприклад, *one bread, ten eggs*). Наприкінці, закріпивши навички утворення форм множини, можна запропонувати учням розповісти, який їхній улюблений сніданок, що вони зазвичай їдять на сніданок, що вони не люблять на сніданок тощо, тобто сформувати здатність самостійно будувати граматично правильно висловлення. Отже, у такий спосіб на занятті буде використовуватися лише англійська мова, перевага надаватиметься практичному застосуванню словникового запасу, практиці усного спілкування за допомогою запитань та відповідей в невеликих групах, викладанні граматики за допомогою індуктивного методу та практики майндфулнес, тобто шляхом аналізу та відкриття правила, а також зосередженню на навчанні правильної вимови та правильних граматичних форм.

Список використаних джерел:

1. Мартинова Р. Лінгводидактичні праці сучасних науковців з історії розвитку методики навчання іноземних мов як самостійної науки. *Український Педагогічний журнал*. 2023. Вип.3. С. 163–174. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-3-163-174>
2. Ніколаєва С. Ю., Борецька Г. Е., Майер О. М., Устименко О. М., Черниш В. В. та інші. Сучасні технології навчання іноземних мов та культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах : Колективна монографія. Київ : Ленвіт, 2015. 444 с.
3. Bolotnikov S. Y. «Formation of Linguocultural Competence of Future English Language Teachers». *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Дрогобич : Гельветика, 2024. Вип. 76. Т. 3. С. 30–35.*
4. Kabat-Zinn J. Mindfulness-based interventions in context: Past, present, and future. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 2003. 10(2). Pp. 144–156.

